

La Sibiu "minunea" s-a întâmplat cu Schiller și cu una dintre celebrele sale piese de tinerețe, drama burgheză **Intrigă și iubire (Kabale und Liebe)**, scrisă în 1784. Ca regizor al acestei producții a fost ales Gheorghe (Goange) Marinescu, pentru care, din nefericire, textul schillerian avea să fie și ultimul pus în scenă. Nu-mi place să caut în viața artistului explicații pentru operă, și nici invers, să caut în operă reflexe ale vieții celui ce a produs-o, dar trebuie să notez, totuși, că, spre deosebire de alte montări ale lui Goange Marinescu, spectacolul sibian are un fel de îngândurare tristă, o anumită gravitate înegurată și, în același timp, resemnată, de parcă regizorul ar fi simțit, în adâncurile sale, că prin el, prin acest spectacol, se desparte de

lume și de oglinda ei, teatrul. Scena, îmbrăcată într-o uriașă pânză "zugrăvită" în mari tușe de culoare stinsă, e aproape goală (câteva mobile, doar, ici și colo), punând astfel în evidență măștile enorme care acoperă chipul majorității personajelor; rămân "cu fața curată" doar Ferdinand și Luise, protagoniștii acestei povești de dragoste à la **Romeo și Julieta**, și intrigantul Wurm (numele, în nemțește, înseamnă vierme), un soi de lago mai domestic, dar nu mai puțin perfid. Acestea sunt, într-adevăr, și personajele cele mai vii ale dramei, pasiunile lor punând în mișcare conflictul. Textul, redus, din câte mi s-a părut, la esențialul necesar înțelegerii, este debitat de interpreți într-un registru grav, dar fără patetism, dimpotrivă, cu o natu-

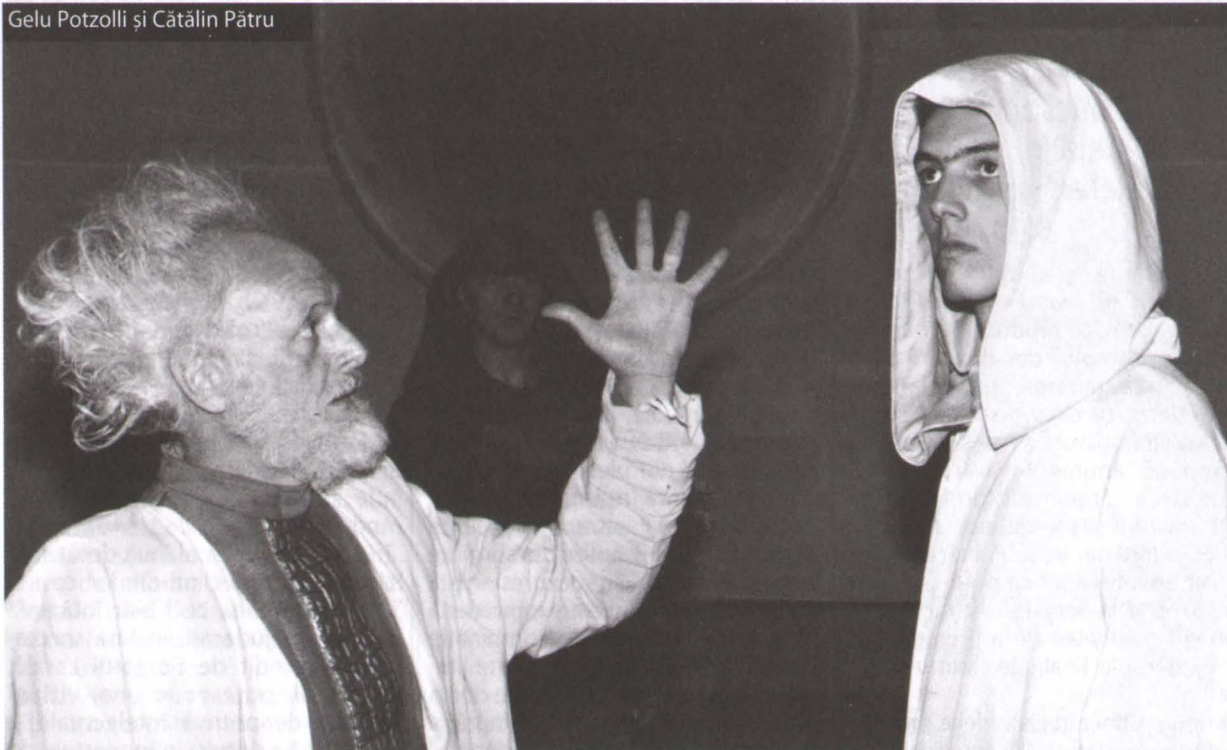
ralețe care subliniază, prin contrast, romantismul, fie el și "casnic", al peripețiilor. O coloană sonoră în care acordurile muzicale sunt combinate cu un zgomot surd, amenințător sporește dramatismul desfășurării scenice. Puținii actori profesioniști (sau profesionalizați prin experiență) care au mai rămas la secția germană de la Sibiu – Renate Müller Nica, Wolfgang Ernst, Georg Potzulli, Franz Kattesch – și cărora li s-a alăturat, *als Gast*, ca oaspete (venit din Germania), tânăra Ruth Köhler, au jucat cu admirabilă dăruire o reprezentație închinată (s-a spus la final) memoriei regizorului Gheorghe Marinescu. A fost, în totul, un emoționant spectacol-recviem. Care, însă, nu trebuie să însemne nicidecum un sfârșit.

Filosofări

Cu ani în urmă, un tânăr regizor pe nume Mihai Constantin Ranin începea să "facă valuri" prin montările sale la teatrul din Sibiu; îmi amintesc, încă, o lectură puternic "neortodoxă" a piesei cu ilegaliști a lui Iosif Naghiu **Valiza cu fluturi**: directorul de scenă izbutise să oculteze mesajul politic al textului printr-o teatralitate violentă, șocantă; iar faptul că nu se mai înțelegea aproape deloc despre ce e vorba devenea, în context, un merit. După o vreme, Mihai Constantin Ranin "a ales libertatea",

AVATARII FARAONULUI TLÀ, dramatizare de Corin Braga și Mc. Ranin după Mihai Eminescu ● **TEATRUL "RADU STANCA"** din SIBIU ● Data reprezentației: 4 iunie 2000 ● Regia, scenografia, ilustrația muzicală: **Mc. Ranin** ● Distribuția: **Gelu Potzulli** (Euthanasius), **Cătălin Pătru** (Ieronim, Tlă, Cerșetorul, Baltazar, Angelo), **Diana Văcaru** (Rodope, Dona Ana, Demonul, Cezara), **Mihai Coman** (Alvarez, Francesco), **Ovidiu Moț** (Călugărul franciscan), **Codruța VasIU** (Lilla), **Cristina Stoleriu** (Ella), **Florin Coșuleț** (Castelmare), **Viorel Rață** (Un servitor, Trecătorul), **George Bonceag** (Un servitor).

Gelu Potzulli și Cătălin Pătru

din exilul parizian sosind în țară vești bune despre spectacolele sale, printre care unul, „scandalos”, după textele machizului de Sade. Acum vreo doi ani, Ranin s-a întors în România – și la Sibiu, unde a realizat deja câteva spectacole sub semnătura cu iz scoțian/transoceanic Mc. Ranin. Tot așa semnează acum și jumătate din dramatizarea unor proze eminesciene, precum și regia, scenografia și muzica unei montări despre care declară, în caietul-program, că o avea în vedere mai demult. Un veritabil spectacol de autor, așadar, în care am regăsit acutul instinct teatral al

tânărului regizor de pe vremuri, deloc comuna sa înzestrare plastică (a se reține faptul că îi aparține și scenografia – cu rol major în montare – a spectacolului *Intrigă și iubire*), simțul său muzical remarcabil... Am regăsit, însă, cu mai puțină încântare, și ceața de sensuri care învăluie firul poveștii – o poveste, ce-i drept, câtuși de puțin aptă pentru teatru. Scrierile eminesciene, inclusiv cea care dă titlul spectacolului, sunt, fără îndoială, pasionante (ori, măcar, interesante) la lectură; pe scenă, însă, ele se arată flasce, terne, lipsite de dramaticitate și nu rareori involuntar ilare. O filosofare căreia cu

greu îi poți urmări firul, o lungime cu totul excesivă a reprezentației și o distribuție alcătuită – cu excepția fericită, dar insuficientă, a Diane Văcaru și a lui Gelu Potzoli, actori în puterea cuvântului – din studenți, poate, promițatori, dar neexperimentați și din interpreți mai modești au făcut din *Avatarii faraonului Tlă* o întreprindere stimabilă, eventual, sub aspect cultural, însă ne semnificativă sub aspect teatral. Dar, ni se spune, avatarul (fericit) al teatrului din Sibiu abia urmează.

Alice Georgescu

Dragoste, moarte, dans, teatru

NUNTĂ ÎNSÂNGERATĂ, după Federico García Lorca ● ANSAMBLUL DE DANSURI “HÁROMSZÉK” & TEATRUL “TAMÁSI ÁRON” din SFÂNTU GHEORGHE ● Data reprezentației: 11 iunie 2000 ● Adaptarea și regia: Bocsárdi László ● Scenografia: Bartha József ● Muzica: Könczei Árpád ● Coregrafia: Călin Orza, Uray Péter ● Distribuția: Szabó Tibor (Povestitorul, Moartea), Molnár Gizella (Mama), Györy András (Mirele), Polgár Emilia (Mireasa), Pálffy Tibor (Leonardo), Tekerés Gizella (Soția, Luna), Bodor Emese, Bajkó László, Demeter Erika, Imre Béla, Fehér Noémi, Iváacson László, Iváacson Vera, Jánó Tibor, Keresztes Edit, Kiss István, Kozma Katalin, Marthi Zoltán, Pilinger Mónika, Virág Endre, Sándor Réka (Țigani), B. Anghi Gabriella (Vocea Lunei).

Nu este, cred, anormal ca un afiș de teatru în capul căruia apare, ca producător, numele unui ansamblu de dansuri să-ți stârnească mirarea, ba chiar neîncrederea, ba chiar, poate, și o superioară strămbătură din nas. Vremurile când un anume festival național amesteca sânguincios profesionalismul cu amatorii și simfonia cu sârba nu s-au îndepărtat (totuși!) atât de mult încât amintirea lor să nu-ți dea încă frisoane. Din fericire, realitatea are uneori gentilețea de a-ți contrazice prejudecățile. Realitatea teatrului, cel puțin.

Un prim punct în care ideile preconceptuate se clatină îl reprezintă nu-

mele autorului și titlul piesei. În scrisul acestui delicat și pătimăș poet (ucis, la numai 38 de ani, de falangele franchiste), folclorul, folclorul spaniol, dar și folclorul țigănesc, strigă și suspină nu doar prin stanțele din *Romancero gitano*, ci și prin replicile personajelor din piese – și mai ales din piesa *Nunta însângerată* (1933). Totodată, însă, strania, șocanta învecinare a lirismului de sorginte populară cu o vână expresionistă puternică și cu o adiere suprarealistă ușoară dar persistentă (combinație deseori întâlnită, de fapt, în arta literară și plastică spaniolă) scoate opera lui García Lorca din zona, minoră, a pășunismului, fie el și iberic, dându-i

un “sunet” modern, atrăgător și în ziua de azi.

Al doilea punct în care temelia preconcepțiilor se clatină îl constituie numele regizorului. Bocsárdi László, deși relativ tânăr în meserie, își poate împodobi C.V.-ul artistic cu titlurile unor spectacole de ridicată valoare, pornind de la texte dificile, unele – rar sau deloc abordate de colegii săi din România: *Găinușa de apă* de S.I. Witkiewicz, *Alcesta* de Euripide, *O lună la țară* de Ivan Turgheniev (adaptată de regizor și “rebotezată” **Bine ai venit, boare!**).

În fine, un al treilea punct fragil al temerilor constă în numele actorilor din distribuție. Alături de Molnár Gizella, cunoscută interpretă din “vechea gardă” a teatrului maghiar de la Sfântu Gheorghe, Szabó Tibor și Pálffy Tibor, colaboratori preferați ai lui Bocsárdi, din generația de mijloc, sunt artiști temeinici și complecși, bine antrenați atât pentru teatrul psihologic, cât și pentru teatrul “de mișcare”; îl știam, de asemenea, din alte spectacole, pe tânărul Györy András.

Trei puncte sunt mai mult decât suficiente pentru a clinti din loc ceva – orice. Este ceea ce i s-ar întâmpla oricărei prejudecăți, în fața spectacolului gândit de Bocsárdi László. Regizorul, posesor al unei viziuni scenice deopotrivă intelectuală și senzuală, a intuit în povestea de